

det forelagte Lovforslag. Der er altsaa foreløbig grumme lidet Haab om, at vi kunne faa noget ud af denne Sag, men jeg vil dog for mit personlige Vedkommende sige de ærede Forslagsstillere Tak for, at de have bragt denne Sag frem, og jeg tror, at det i de kommende Aar vil vise sig, at den ikke saaledes vil dø, just fordi der kommer nogle Ministre, som ere imod den, ja endog udtale, at de ville stille sig stærkt imod den.

Den ærede Minister, som sidst talte, kom jo meget stærkt ind paa at bebrejde Ordføreren for Forslagsstillerne, at han i sit Indledningsforedrag her i Dag var gaaet tilbage til den Vold og Uret og det Grundlag, hvorpaa Tienden egentlig hviler paa os almindelige Bønder ude paa Landet. Det forekommer mig, at den ærede Indleder havde i høj Grad Ret og burde have bragt langt skarpere og grellere Eksempler frem end dem, han nævned. Det er jo en historisk bekendt Sag ikke alene, at Tienden blev indført her i Landet med Magt, da den fra Begyndelsen af blev indført her i Landet — som den ærede Indleder nævned — men det er nu tillige aldeles historisk oplyst, i alt Fald for os Jyders Vedkommende, at da vore Forfædre prøvede paa at slaa imod Kristian den 3dje's tyske Landsknægte, og det saa lykkedes disse tyske Landsknægte at slaa os ned, blev Følgen den, at 47 Herreders Beboere ovre i Jylland — efter at Kristian den 3dje havde sejret ved Hjælp af sine tyske Landsknægte — bleve dømt fra Liv og Gods. Men da Herremændene ikke havde Lyst til at bestille noget selv, var der ikke noget ved at lade os dø, vi skulde blive ved at leve, for at de kunde faa Arbejdet gjort, og saa fik Herremændene som Vederlag og Fortjeneste, fordi de havde hjulpet Landsknægtene, de forhenværende katolske Bispetiender, og derfor maa vi den Dag i Dag svare den samme Tiende til disse Herregaarde. Der kunde fremdrages mange andre Eksempler paa, at det er ikke Aartusinder, men det er kun nogle faa Aarhundreder tilbage, at vi ere bleve behandlet paa denne Maade, og at Herremændene ad denne Vej ere komne i Besiddelse af disse udmærkede Tiender, som vi nu kunne have Lov til at gaa hen og svare. Men

det var jo tydeligt nok at forstaa af de Udtalelser, der fremkom fra den Minister, som først talte, nemlig Landbrugsministeren, at han har været med i Sammensmeltningskompagniet, da vi fik Tiendeloven af 1894 — det vide vi jo alle sammen — idet han den Gang var Medlem af dette Ting, for han gjorde adskillige Forsøg paa at forsvare og undskyldte, hvorfor den Lov, som vi fik i 1894, intet havde virket. Han hævdede over for Ordføreren for Forslagsstillerne, at en af Grundene til, at Loven ikke var bleven benyttet i højere Grad, end den er, var den, at Misfornøjelsen slet ikke var saa stor; ja det, at denne Lov ikke var bleven mere benyttet, beviste netop, at Misfornøjelsen ikke kunde være saa stor.

Maa jeg kun forudskikke den Bemærkning, at jeg vil rette en Opfordring til Landbrugsministeren; det er jo særlig ham, som har med det at gøre, naar der skal udnævnes Tiendekommissærer — vi have for Resten et Par af dem her i Tinget, det er ganske mærkeligt, at vi ved en saadan Lejlighed som denne ikke se dem her, de vilde dog kunne give os megen sagkyndig Vejledning, men de ere nu ikke til Stede her — og det er jo ogsaa Landbrugsministeren, som skal instruere dem. Men vi have i det Sogn, hvor jeg bor, naar vi have gjort Forsøg paa at faa Tienden afløst, gjort den Erfaring, at disse Tiendekommissærer — ja, det er vel ikke for stærkt et Udtryk at bruge i denne parlamentariske Forsamling — ere saa usset instruerede og oplyste, at jeg er bleven forbavset derover. Da vi i Henhold til Loven af 1894 prøvede paa at faa vor Kirketiende afløst, traf det sig netop hverken værre eller bedre, end at den Mand, som var Tiendekommissær for det Amt, hvor jeg bor, tillige var Ejer af den paa-gældende Kirketiende, og vi vare jo da saa sikre paa, at vi af ham kunde faa den tilforlideligste Oplysning om, hvorledes denne Historie skulde gaa til. Saa kom han og forklarede os Bønder, at det var en let Sag at faa den omtalte Tiende afløst, naar vi bleve enige om, hvor meget Kirken var værd, og det kunde vi nok blive enige om, mente han, for hvis der ikke blev lagt nok hen til Kirkens Vedligeholdelse eller mulige